

চাকৰণী

আলোকপাত | ড° চেলিম এম আলী

এটা প্ৰকাণ্ড ছুট্কেছ আৰু এটা সৰু বেগ লৈ এগৰাকী আকৰ্ষণীয় ভদ্ৰ মহিলা এয়াবপ টৰ কাউণ্টাৰৰ লাহিনত আমাৰ কাষত বৈ আছিল। কাউণ্টাৰ খোলাৰ লগে লগে আমি ছুট্কেছ জমা দি বৰ্ত্তিং কাৰ্ড লৈ আগবাঢ়িলো। হঠাৎ লগৰেই এজন উজ্জ্বলিত খাই পৰি আঙুলিত দুখ পালে। ততাতৈয়াকৈ সেই মহিলাগৰাৰাংগীয়ে নিজৰ বেগৰ পৰা প্লাষ্টাৰ আৰু বেণ্ডেজ উলিয়াই অতি পাৰ্গতালিৰে প্ৰাথমিক চিকিৎসা আগবঢ়ালে। তেওঁ ডাক্তৰ নেকি বুলি সোধাত উত্তৰ দিলে তেওঁ ডাক্তৰ নহয়, নাৰ্ছ। কিন্তু বৰ্ত্তমান আন চাকৰিহে কৰে। সেই আন চাকৰিটোনো কি মই জানিবৰ ইচ্ছুক হোৱাত তেওঁ ক'লে যে স্কুলীয়া শিক্ষা সমাপ্ত কৰাৰ পিছত চাৰি বছৰ নাৰ্ছৰ শিক্ষা গ্ৰহণ কৰি তিনি বছৰ এখন হাস্পতালত নাৰ্ছ হিচাপে চাকৰি কৰিছিল। সেই হাস্পতালৰে এহাল পৰিচিত ডাক্তৰ দম্পতীয়ে এটা নতুন চাকৰি আগবঢ়ালে। সেয়া আছিল তেওঁলোকৰ ঘৰ চম্ভাল কৰা কাম। দৰমহা আগতকৈ বেছি, কাম কম। স্বাধীনতা। যথেষ্ট আৰু যোৱা দুবছৰ ধৰি অতি আনন্দেৰে কামটো কৰি আছে। সোমবাৰৰপৰা শুকুৰবাৰলৈ পুৱা সাত বজাৰপৰা দুপৰীয়া দুটা বজালৈকে কাম। তদুপৰি বছৰেকীয়া ছুটি যথেষ্ট। ঘৰ চাফা কৰা, খাদ্যবস্তুৰ বজাৰ কৰা, দুপৰীয়াৰ আহাৰ বন্ধা আৰু কণ কণ শিশু দুটাক কিণ্ডাৰ গাৰ্টেনৰপৰা লৈ অহা। 'খুউব ভাল কাম' তেওঁ ক'লে। মই বুজিলো— তাই চাকৰণী।

কিছু বছৰৰ আগেয়ে জন্মদিনৰ এটা পাৰ্টীলৈ গৈছিলোঁ। সেই ঘৰৰ গৃহিণীয়ে আমাক এগৰাকী মহিলাৰ সৈতে পৰিচয় কৰাই দিলে। এয়া মোৰ অতি প্ৰিয় বন্ধু। মই কামলৈ গ'লে এবেঁই মোৰ সম্পূৰ্ণ ঘৰৰ কাম চম্ভালে। সুন্দৰ আৰু বিলাসী সাজপাৰ পৰিধান কৰা মহিলাগৰাকীৰ কাষতে তেওঁৰ ধুনীয়া কিশোৰী জীয়েক বহি আছিল। জন্মদিন বন্ধৰ দিনত হোৱা বাবে তেওঁ অতিথিহে আৰু সেই গৰাকীনীয়েই তেওঁক অভ্যর্থনা কৰিছে। কিছু সময়ৰ পিছত তেওঁলোক যাবলৈ ওলাল। যোৱাৰ সময়ত মাক-জীয়েক একপ্ৰকাৰ এখন নতুন গাড়ী চলি গ'ল। মই ভাবিলো— চাকৰণীৰ কি ফুটনি।

বনকৰা মানুহক 'আপুনি' বুলি সম্বোধন কৰিলে, কামৰ আদেশৰ ঠাইত অনুৰোধ কৰিলে, সমাপ্ত হোৱা কামৰ বাবে ধন্যবাদ জনালে আৰু প্ৰশংসা

আমাৰ পৰিচিত এটা পৰিয়ালত দুঘণ্টাৰ বাবে সপ্তাহত তিনিদিন ঘৰ চাফা কৰা কাম কৰিবলৈ এগৰাকী মহিলা আছে। দুঘণ্টা কাম কৰাৰ পিছত তেওঁ সেই ঘৰৰ গৃহিণীৰ সৈতে কফি খাই আড্ডা মাৰে, আমোদজনক কথা পাতি খুউব হাঁহে। মই ভাবো— চাকৰণীক মূৰৰ

কবিলে নিজৰ ধন-মানৰ
কোনো হানি নহয়। গালি,
ধমক, শাৰীৰিক অত্যাচাৰ,
সামাজিক অৱহেলা আদি
পৰিত্যাগ কৰিব পাৰিলে
আমাৰ দেশৰ বনকৰা
মানুহৰ অভাৱৰ সমস্যাটো
একে নিশাতে অন্ত পৰিব।

কেতিয়াবা মধ্যপ্ৰাচ্যৰ সেই ধনী দেশবোৰৰ এয়াৰলাইনছেৰে দেশলৈ আহিলে ডুবাইত ঘাসি চহৰত বিমান সলনি কৰিব লগা হয়। উক্ত এয়াৰপৰ্টবোৰত দুখীয়া দেশবোৰৰ পৰা আমদানি কৰি অনা গাভৰুৰ দলেগৰ দেখিলে ১৮ শতিকাৰ সেই দাসত্ব প্ৰথাৰ কথা মনত পৰে। জাকে জাকে অনা সেই ছোৱালীবোৰে এয়াৰপৰ্টৰ মজিয়াত বহি ইংথাকে আৰু এসময়ত কোনোবা মৰ্কাদানৰ কোনোবা হাৰেমত বা কোনোবা বংমহলত চাকৰণী হৈ বিলীন হ'বগৈ। ইয়াৰ পিছত সিহঁতে যে আৰু কি কৰি আছে। সেয়া আমাৰ দৃষ্টিগোচৰ নহয়। দিল্লীত এবাৰ এজন পৰিচিত ব্যৱসায়ীয়ে সন্ধিয়াৰ আহাৰ বৰ নিমন্ত্ৰণ কৰিছিল। মহানগৰীৰ এক বিলাসী অঞ্চলত তেওঁৰ এক প্ৰকাণ্ড ঘৰ। আহাৰৰ অন্তত তেওঁ বিভিন্ন কোঠাৰ ঘৰটো দেখুৱালে। মাটিৰ তলৰ মহলাটো বস্ত্ৰ ৰখা গুদাম আৰু ইয়াৰেই এটা চুকৰ মজিয়াত বহি এটা ভতুৱা কুনুৰে ভাত খাই থকা যেন অনুমান হ'ল। ভালদৰে লক্ষ্য কৰাত দেখিলোঁ সেয়া এজন ডেকা ল'ৰা। মই গৃহস্থজনলৈ চালো, তেওঁ উত্তৰ দিলে 'নকৰ হেয়'।

ভাৰতে আন্তৰ্জাতিক শ্ৰমিক সংগঠনৰ (ILO) ঘৰুৱা শ্ৰমিকৰ চুক্তিত (Convention on Domestic Workers, Geneva 2012) চহী কৰিছে। উক্ত চুক্তি মতে, প্ৰত্যেক ঘৰুৱা শ্ৰমিকক কামৰ আৰম্ভণিৰৈ নৈনিক কাম কৰা ঘণ্টা, সাপ্তাহিক ছুটি, বছৰেকীয়া ছুটি, উচিত দৰমহা আৰু মৰ্যাদাপূৰ্ণ কাম (Decent Work) দিবলৈ বাধ্য। দিল্লীত ILOৰ এটা ডাঙৰ কাৰ্যালয় আছে, কিন্তু এই চহৰৰ 'নকৰ' ৰখা লোকসকলে নিশ্চয় ইয়াক গুৰুত্ব নিদিয়ৈ।

বিশ্বজুৰি ঘৰুৱা শ্ৰমিকসকল সাধাৰণতে মহিলা আৰু এয়া মানৱ জাতিৰ আটাইতকৈ পুৰণি কৰ্মস্থান। বন্ধন, চাফ-চিকুণ, ল'ৰা-ছোৱালীৰ বা বয়সস্থৰ নতুবা বেমাৰীৰ যত্ন লোৱা ইত্যাদি কামত মানুহক নিযুক্তি দিয়া হয়। কিন্তু সমাজৰ উন্নতিৰ লগে লগে সেই ঘৰুৱা কামৰ নিযুক্তিবোৰ সংস্থাপন কৰা উচিত। আমাৰ দেশৰ ঘৰুৱা কাম কৰা মহিলাসকলে পিন্ধা কাপোৰবোৰ সাধাৰণ, পুৰণি, ফটা আৰু লেতেৰা। সেই মহিলাসকলে প্ৰসাধন নকৰে, পৰিপাতিকৈ সাজ-পোছাক নিপিন্ধে। হাঁহি-শ্ৰুতি নকৰে আৰু মন মাৰি কামত ব্যস্ত থাকে— কাৰণ সিহঁত চাকৰণী।

বনকৰা মানুহক 'আপুনি' বুলি সম্বোধন কৰিলে, কামৰ আদেশৰ ঠাইত অনুৰোধ কৰিলে, সমাপ্ত হোৱা কামৰ বাবে ধন্যবাদ জনালে আৰু প্ৰশংসা কৰিলে নিজৰ ধন-মানৰ কোনো হানি নহয়। গালি, ধমক, শাৰীৰিক অত্যাচাৰ, সামাজিক অৱহেলা আদি পৰিত্যাগ কৰিব পাৰিলে আমাৰ দেশৰ বনকৰা মানুহৰ অভাৱৰ সমস্যাটো একে নিশাতে অন্ত পৰিব। হাজাৰ-বিজাৰ মানুহে পৰিপাটী সাজ-পোছাক পিন্ধি সেই কামৰ বাবে আগবাঢ়ি আহিব। এ খন দেশৰ আটাইতকৈ মূল্যবান সম্পদ হ'ল সেই দেশৰ নাগৰিক আৰু সেই নাগৰিকৰ জীৱনৰ মান-বৈশিষ্ট্যই সেই দেশৰ মৰ্যাদা নিৰ্ণয় কৰে। ম'বাইল ফোন, মটৰগাড়ী, অট্টালিকা বা অজস্ৰ পইচাবে মানুহ সভ্য হ'ব নোৱাৰে। উচ্চ শিক্ষা আৰু গোড়া ধৰ্ময়ো মানুহক সভ্য নকৰে। সভ্যতাৰ নীতি হ'ল মানুহক সন্মান কৰা আৰু কামত মৰ্যাদা দিয়া। যিদিনা আমাৰ দেশৰ এগৰাকী মহিলাক তেওঁৰ চলন, আচৰণ, পিন্ধন আদিত ডাক্তৰণী, মাষ্টৰনী নে চাকৰণী ইয়াৰ পাৰ্থক্য বুজিব। পৰা নাযাব, সেইদিনাই ভাৰত বিশ্বৰ অতি আগশাৰীৰ দেশৰূপে পৰিগণিত হ'ব।

লেখক ব্ৰেমন, জামেনীৰ বাসিন্দা